

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 407/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Mlynekom, Štúrova 43, Nitra, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Svk/34/2022 z 29. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 19. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) sp. zn. 1Svk/34/2022 z 29. februára 2024 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“). Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca sa správnou žalobou v správnom súdnictve domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia Okresného úradu Nitra č. OU-NR-OOP6-2019/020813-2 z 23. apríla 2019, ktorým ako druhostupňový orgán verejnej správy zamietol jeho odvolanie a potvrdil rozhodnutie prvostupňového orgánu verejnej správy č. OU-NR-OSZP3-2019/011521-05/F47 zo 14. januára 2019, ktorým ako príslušný orgán štátnej vodnej správy podľa § 61 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení

neskorších predpisov vydal povolenie na trvalé užívanie bližšie špecifikovaných vodných stavieb v k. ú. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre zrealizovanú investíciu [REDAKOVANÉ] obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], v ktorom uviedol podmienky povolenia a zároveň rozhodol o námietkach sťažovateľa týkajúcich sa nezákonnosti procesu vydávania stavebného povolenia tak, že ich považoval za nedôvodné, neopodstatnené, resp. bezpredmetné, pričom poukázal na to, že predmetom kolaudačného konania neboli stavby, ktoré by sa nachádzali na pozemku vo vlastníctve sťažovateľa, ktorý v správnom konaní vystupoval ako zainteresovaná verejnosť.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11S/62/2019-287 zo 6. októbra 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 11S/62/2019-427 z 5. apríla 2022 žalobu zamietol ako nedôvodnú s dôrazom na to, že v predmetnom konaní nebolo možné zaoberať sa otázkou, či uvedená investícia mala byť posudzovaná z hľadiska vplyvov na životné prostredie v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie“), keďže táto otázka bola predmetom posudzovania v inom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 26S/3/2016 (začatom na základe žaloby sťažovateľa). Sťažovateľ v stavebnom konaní ani v súdnom konaní neuviedol, ako bol porušený verejný záujem v oblasti životného prostredia v spojení s povolenou stavbou. Podľa názoru krajského súdu postup orgánov verejnej správy v napadnutom konaní bol v súlade so zákonom, orgány verejnej správy svoje rozhodnutia riadne odôvodnili, pričom sa vysporiadali so všetkými právne relevantnými námietkami sťažovateľa.

4. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sťažovateľ podal kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)], keďže v danom prípade neboli naplnené podmienky vydania stavebného povolenia podľa § 32 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“). Sťažovateľ opätovne namietol, že stavebnému konaniu nepredchádzalo územné konanie a vydanie rozhodnutia v územnom konaní.

5. Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú (§ 461 SSP) s poukazom na ustálenú judikatúru založenú na rozsudku Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 3Svk/21/2021 z 30. novembra 2022 (R 71/2023 ZNSS), z ktorej vyplýva, že „Účasť verejnosti na rozhodovaní v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je potrebné spájať len s tými povoľovacími konaniami, ktorých výsledkom je povolenie na realizáciu prác či zásahov meniacich fyzický stav stavieb alebo dotknutej krajiny (navrhovaná činnosť). Kolaudačné rozhodnutie, ktorým sa povoľuje užívanie stavby na určený účel, bez ďalšieho nie je rozhodnutím, ktorým sa povoľuje realizácia prác či zásahov meniacich fyzický stav stavieb alebo dotknutej krajiny.“. Uvedené znamená, že zainteresovanej verejnosti nevzniká na podklade § 24 ods. 2 zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, resp. iných právnych predpisov (napr. Aarhuského dohovoru, Smernice č. 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie) účastníctvo v kolaudačnom konaní, a to ani vtedy, ak zainteresovaná verejnosť bola účastníkom predchádzajúceho stavebného konania. Pokiaľ orgány verejnej správy a krajský súd akceptovali u sťažovateľa postavenie účastníka kolaudačného konania, priznali mu viac práv, než mu malo náležať. Keďže sťažovateľovi nemalo byť priznané

postavenie účastníka kolaudačného konania, rozhodnutiami orgánov verejnej správy nemohol byť dotknutý na práve na ochranu životného prostredia. Tento záver podľa názoru najvyššieho správneho súdu sám osebe postačuje na zamietnutie kasačnej sťažnosti sťažovateľa. Napriek uvedenému ani po vecnom preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu najvyšší správny súd nezistil dôvodnosť kasačnej sťažnosti, keďže predmetom kasačného konania je totožný skutkový a právny stav týkajúci sa kolaudácie vodných stavieb v k. ú. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] pre zrealizovanú investíciu [REDAKOVANÉ] obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], aký bol predmetom konania a rozhodovania kasačného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 10Sžk/20/2021, v ktorej najvyšší správny súd rozsudkom sp. zn. 10Sžk/20/2021 zo 17. februára 2023 kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. Kasačné námietky sťažovateľa preto nemôžu ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] tvrdí, že v kolaudačnom konaní nemohol mať len postavenie zainteresovanej verejnosti, že mal a má právo byť jeho riadnym účastníkom, keďže kvôli výstavbe strategického parku bol jeho majetok (pozemok) nezákonným spôsobom vyvlastnený. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu považuje za arbitrárny a zjavne neodôvodnený, pretože kasačný súd nesprávnym výkladom § 32 ods. 2 stavebného zákona dospel k nesprávnym právnym záverom. Okrem toho kasačnému súdu vytyka, že sa nezaoberal ďalšími námietkami sťažovateľa uvedenými v kasačnej sťažnosti, ktorými odôvodňoval nezákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy v súvislosti s výstavbou strategického parku, ako aj to, že v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na závery predchádzajúceho rozsudku najvyššieho správneho súdu sp. zn. 10 Sžk 20/2021 zo 17. februára 2023.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia čl. 13 ods. 4 ústavy, základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1Svk/34/2022 z 29. februára 2024, ktorým zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 11S/62/2019-287 zo 6. októbra 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 11S/62/2019-427 z 5. apríla 2022 (body 5 a 3). Ťažisková argumentácia sťažovateľa predstavuje nesúhlas s výkladom § 32 ods. 2 stavebného zákona upravujúceho umiestňovanie stavieb, využívanie územia a ochranu dôležitých záujmov v území.

8. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ sa na neho od roku 2017 obrátil viacerými ústavnými sťažnosťami, v ktorých namietal porušenie svojich základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov vydaných v rôznych typoch konaní, ktoré súviseli s výstavbou strategického parku. Keďže sťažovateľovi sú východiská rozhodovania ústavného súdu známe, v tomto prípade ich nepovažoval za potrebné opakovať (I. ÚS 182/2018, II. ÚS 463/2020,

II. ÚS 201/2022, I. ÚS 333/2022, II. ÚS 411/2023, IV. ÚS 572/2023, IV. ÚS 633/2023, IV. ÚS 120/2024 a iné).

9. Účelom základného práva na priaznivé životné prostredie podľa čl. 44 ods. 1 ústavy je garancia priaznivého životného prostredia pre každú fyzickú osobu, ktorá, keďže ide o jej subjektívne právo verejnoprávnej povahy, má voči štátu nárok sa ho domáhať. Toto základné právo je úzko späté s výsledkami vedecko-technického rozvoja, ich dopadu na životné prostredie, ako aj s požiadavkami človeka na dôstojný život (m. m. III. ÚS 100/2008).

10. Na realizácii práva na životné prostredie sa môžu aktívne podieľať aj jednotlivci. «Z pohľadu administratívneho a správneho súdneho konania má preto každá osoba právo vybrať si, či bude v konaní hájiť práva týkajúce sa životného prostredia buď ako účastník konania, alebo ako člen zainteresovanej verejnosti. Medzi týmito postaveniami je však zásadný rozdiel. Jednak právne predpisy odlišne vymedzujú, komu patrí postavenie účastníka a kedy a v akej procesnej pozícii je prípustná ingerencia zainteresovanej verejnosti. Zároveň účastník konania je oprávnený si chrániť vo vzťahu k životnému prostrediu len vlastné subjektívne práva (napr. znečisťovanie jemu patriaceho pozemku), zatiaľ čo zainteresovaná verejnosť zaštituje verejný záujem o ochranu životného prostredia ako celku, bez potreby preukazovania dotknutia subjektívnych práv svojich členov (napr. ochrany ovzdušia)... Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozoznáva ako jednu z foriem zainteresovanej verejnosti aj tzv. „občiansku iniciatívu“, a to napriek tomu, že občianska iniciatíva nemá právnu subjektivitu [§ 6a ods. 2 písm. c), ods. 3 a 4 daného zákona]. Občianska iniciatíva väčšinou vzniká ako reakcia viacerých fyzických osôb na konkrétny investičný zámer na vybudovanie premyslenej prevádzky, ktorého realizáciou im hrozí zhoršenie kvality života (napr. kvôli zvýšenej prašnosti a hlučnosti v obytnej zóne). Na obranu svojich spoločných záujmov vytvoria tieto osoby občiansku iniciatívu, no následne už nedôjde k vytvoreniu jej formalizovanej podoby vo forme občianskeho združenia. Napriek tomu má občianska iniciatíva ako jedna z foriem zainteresovanej verejnosti postavenie účastníka procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, ako aj nasledovných povoľovacích konaní (§ 24 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov), a to prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Tým bol vyriešený aj problém aktívnej žalobnej legitimácie a absentujúcej právnej subjektivity občianskej iniciatívy obsiahnutý v judikatúre spojenej s pôvodnou právnou úpravou (pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Sžp 10/2009 z 12. januára 2010 a uznesenie sp. zn. 3 Sžp 8/2011 z 8. novembra 2011). Napokon, zainteresovanou verejnosťou môže byť aj fyzická osoba – jednotlivec, pričom dôvody na to, aby fyzická osoba začala vystupovať ako zainteresovaná verejnosť, môžu byť veľmi individuálne a rôznorodé.» (*Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol.* Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018. s. 277 – 289.).

11. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku zistil, že najvyšší správny súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (stavebného zákona, zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a Správneho súdneho poriadku), ktorými by poprel ich účel a význam. Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnutý rozsudok nereflektoval ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu vecí a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľa.

12. Pokiaľ sa najvyšší správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku stotožnil so závermi svojho predchádzajúceho rozsudku vo veci sp. zn. 10 Sžk 20/2021 zo 17. februára 2023, tento bol predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 411/2023, v ktorom ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. II. ÚS 411/2023-14 z 24. augusta 2023 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

13. Ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie (§ 464 ods. 1 SSP).

14. Neobstojí preto ani tvrdenie sťažovateľa, že napadnutý rozsudok je potrebné považovať za neodôvodnený a zjavne arbitrárny z dôvodu, že takýmto spôsobom a formou odôvodnené rozhodnutie akéhokolvek súdu nemôže obstať z hľadiska potreby formálnej a materiálnej spravodlivosti. Ústavný súd k tomu dodáva, že v obdobných veciach sťažovateľa už rozhodol napr. aj uznesením sp. zn. III. ÚS 644/223 zo 7. decembra 2023 alebo sp. zn. IV. ÚS 120/2024 z 28. februára 2024, na ktorých výrok a odôvodnenie v danej veci zároveň poukazuje.

15. Ak sa sťažovateľ s názormi všeobecných súdov nestotožňuje, táto skutočnosť sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok.

16. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi rozsudkom najvyššieho správneho súdu a obsahom označených práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu